



# Peter Jarvis

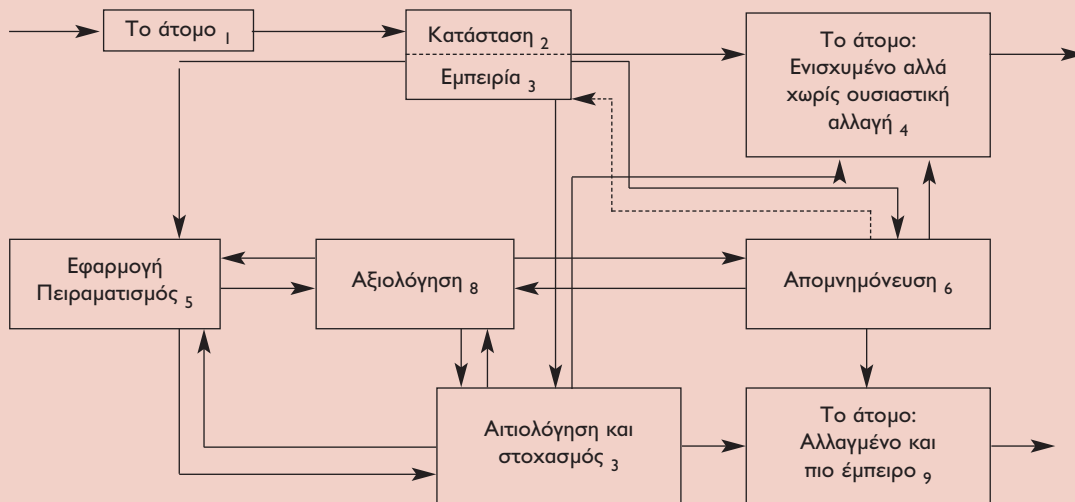
Ο καθηγητής Peter Jarvis θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους θεωρητικούς της Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Γεννήθηκε στο Gillingham του Kent το 1937. Η σχολική του πορεία δεν θα μπορούσε να αποτελέσει στοιχείο πρόγνωσης της μελλοντικής του ακα-

δημιαϊκής σταδιοδρομίας. Ο ίδιος δεν έχει διστάσει να χαρακτηρίσει τον εαυτό του ως «αποτυχία του σχολικού συστήματος» αφού τελείωσε τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση χωρίς να πάρει μέρος στη διαδικασία εισαγωγής στη τριτοβάθμια εκπαίδευση (A-levels). Το επόμενο του βήμα ήταν να καταταγεί στη Βασιλική Πολεμική Αεροπορία. (RAF). Αμέσως μετά χειροτονήθηκε ιερέας του χριστιανικού δόγματος των Μεθοδιστών αλλά στη συνέχεια εγκατέλειψε και αυτή την πορεία και αποφάσισε να ακολουθήσει πανεπιστημιακές σπουδές και μια λαμπρή, όπως αποδείχτηκε, ακαδημαϊκή σταδιοδρομία. Σπούδασε Οικονομία στο Πανεπιστήμιο του Sheffield, Θεολογία στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, έκανε τις μεταπτυχιακές του σπουδές στην Κοινωνιολογία στο Πανεπιστήμιο του Birmingham, και εκπόνησε τη διδακτορική του διατριβή στην Κοινωνιολογία στο Πανεπιστήμιο του Aston. Το γεγονός ότι ξεκίνησε τις πανεπιστημιακές του σπουδές ως ενήλικος εκπαιδευόμενος επηρέασε το θεωρητικό μοντέλο για την Εκπαίδευση Ενηλίκων που διατύπωσε αργότερα.

Το θεωρητικό μοντέλο του καθηγητή Jarvis εντάσσεται στο πλαίσιο των θεωριών της Εκπαίδευσης Ενηλίκων που συνδέονται άμεσα με την κοινωνική εμπειρία. Ο Jarvis υποστηρίζει ότι η διαδικασία της μάθησης ξεκινά από τη στιγμή που το άτομο έρχεται σε επαφή με κάποια κοινωνική εμπειρία η οποία προ-

σφέρει τη δυνατότητα μάθησης. Υποστηρίζει μάλιστα ότι όλη μας η ζωή μπορεί να θεωρηθεί ένα συνεχές φαινόμενο μάθησης, το οποίο αναπτύσσεται σε ένα πολύπλοκο και ποικίλο-μορφο κοινωνικό-πολιτιστικό περιβάλλον (Jarvis, 1987). Σε κάθε περίπτωση μάθησης, τα πάντα ξεκινούν από μια κατάσταση σύγκρουσης μεταξύ της βιογραφίας του κάθε εκπαιδευόμενου με μια νέα εμπειρία (Jarvis, 1995). Δηλαδή η επιθυμία για μάθηση είναι τις περισσότερες φορές αποτέλεσμα μιας αποτυχημένης προσπάθειας του ατόμου να αντεπεξέλθει σε μία απρόβλεπτη κατάσταση κατά τη διάρκεια της ζωής του. Ο Jarvis διαχώρισε τη μάθηση των ενηλίκων σε στοχαστική (reflective) και μη στοχαστική μάθηση (non-reflective) ενώ εισήγαγε και την έννοια της μη μάθησης (non-learning) κατά την οποία οι εμπειρίες που βιώνει ένας ενήλικας δεν οδηγούν σε μάθηση για λόγους όπως ο φόβος για αλλαγή, η αλαζονεία ή η απλή απόρριψη της μαθησιακής διάστασης της εμπειρίας (Ο.π., 1995, σσ. 71-75). Αυτός ο διαχωρισμός τον οδήγησε και στη δημιουργία του παρακάτω σχηματικού προτύπου για τη μαθησιακή διαδικασία που αποτελεί μια εξελιγμένη και πιο αναλυτική σχηματική παράσταση του γνωστού κύκλου μάθησης του Kolb (Ο.π., σ. 70).

Σύμφωνα με τον Jarvis η στοχαστική μάθηση ευνοεί την κριτική σκέψη και στάση των εκπαιδευομένων. Αυτό σημαίνει κριτική ανάλυση της κάθε κατάστασης (ή του υλικού προς μάθηση) και στη συνέχεια αποδοχή της ή/και προσπάθεια αλλαγής της. Σε αντίθεση η μη στοχαστική μάθηση είναι η απλή διαδικασία αποδοχής του μαθησιακού υλικού (η μιας κατάστασης) και στη συνέχεια προσπάθεια απομνημόνευσης και επανάληψης (Κουλαουζίδης, 2001). Η μη στοχαστική μάθηση, κατά τον Jarvis, τείνει να αναπαράγει τις υπάρχου-



προσαρμοσμένο από το πρωτότυπο (Jarvis, 1995, σ. 70)

σες κοινωνικές δομές (και άρα είναι μια αναπαραγωγική πολιτιστική διαδικασία) ενώ η στοχαστική μάθηση μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη συμφωνία (conformity), την επίκριση (criticality) ή τη δημιουργικότητα (creativity) (Jarvis, 1994). Η προσέγγιση του Jarvis φαίνεται να καλύπτει αρκετά ικανοποιητικά τις πλευρές του φαινομένου της μάθησης στους ενήλικες. Η μάθηση θεωρείται το αποτέλεσμα της ποικίλης γνωσιακής επεξεργασίας των εξωτερικών ερεθισμάτων και υπαγορεύεται από τη συμμετοχή του ατόμου στα κοινά (Παληός, 2003). Η επεξεργασία των ερεθισμάτων αυτών καταλήγει στην κατάκτηση της γνώσης και αποτελεί προϋπόθεση για την επιτυχημένη αντιμετώπιση των απρόβλεπτων καταστάσεων κατά τη διάρκεια του βίου.

Ο Peter Jarvis είναι σήμερα επικεφαλής του Κέντρου Έρευνας της Διά Βίου Μάθησης στη Σχολή Επιστημών Αγωγής του University of Surrey (της οποίας υπήρξε πρόεδρος για πολλά χρόνια) και επισκέπτης Καθηγητής στο Τμήμα Εκπαίδευσης Ενηλίκων του University of Georgia των ΗΠΑ.

Το έργο του έχει αναγνωριστεί παγκοσμίως και ο ίδιος έχει γίνει αποδέκτης πολλών τιμητικών διακρίσεων, όπως η θέση του Προέδρου της Βρετανικής Ένωσης Διεθνούς και Συγκριτικής Εκπαίδευσης (BAICE), το παγκόσμιο βραβείο Cyril O. Houle για την προσφορά του στη βιβλιογραφία της Εκπαίδευσης Ενηλίκων, το βραβείο Comenius για τη δράση του ως εκπαιδευτή ενηλίκων στην Ευρώπη (πρώτη απονομή). Είναι επίσης ο πρώτος Ευρωπαίος που εκλέχθηκε στο International Hall of Fame of Adult and Continuing Education των ΗΠΑ. Έχει διδάξει σε πολλά πανεπιστήμια ανάμεσα στα οποία το Πανεπιστήμιο British Columbia, το Πανεπιστήμιο της Ljubljana, το Παιδαγωγικό Πανεπιστήμιο του Tallinn, το Πανεπιστήμιο του Tennessee, το Πανεπιστήμιο της Alaska, το Πανεπιστήμιο του Maryland και το Πανεπιστήμιο των Πατρών. Έχει ανακηρυχτεί επίτιμος διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Ελσίνκι, του Πανεπιστημίου Pécs της Ουγγαρίας και του Πανεπιστημίου του

Fairfax. Επίσης για την προσφορά του στο πεδίο της Εκπαίδευσης Ενηλίκων τού έχει απονεμηθεί η ανώτατη ακαδημαϊκή διάκριση Doctor of Letters από το Πανεπιστήμιο του Surrey.

Έχει γράψει πάνω από είκοσι βιβλία και περίπου εκατόν πενήντα άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά. Ο ίδιος θεωρεί ως μια από τις πιο σημαντικές προσφορές του στην Εκπαίδευση Ενηλίκων την έκδοση του διεθνούς περιοδικού *The International Journal of Lifelong Education*, του οποίου είναι αρχισυντάκτης για περίπου είκοσι χρόνια. Στη διάρκεια της ακαδημαϊκής του σταδιοδρομίας έχει επιβλέψει περίπου τριάντα διδακτορικές διατριβές, ενώ έχει διατελέσει εξωτερικός εξεταστής για διδακτορικές και μεταπτυχιακές διατριβές στην Αυστραλία, στη Φινλανδία, στη Μάλτα, στην Ινδία, στη Νότια Αφρική και φυσικά στη Μεγάλη Βρετανία. Επίσης διδάσκει Κοινωνιολογία στο Βρετανικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Open University) από την ίδρυσή του μέχρι και τις μέρες μας.

#### Σημαντικά έργα του:

- Jarvis P. (1983) *Professional Education* Routledge Kegan & Paul
- Jarvis P. (1983) *Adult and Continuing Education* Croom Helm (Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και κατάρτιση: Θεωρία και πράξη Μεταίχμιο, υπό έκδοση 2004, μτφρ. Αλεξάνδρα Μανιάτη)
- Jarvis P. (1987) *Adult Learning in the Social Context* Routledge Kegan & Paul
- Jarvis P. (1992) *Paradoxes of Learning* Jossey-Bass
- Jarvis P. (1997) *Ethics and the Education of Adults in Late Modernity* National Institute of Adult Continuing Education (NIACE)
- Jarvis P. (1998) *The Practitioner Researcher* Jossey-Bass
- Jarvis P. (1999) *The International Dictionary of Adult and Continuing Education* Kogan Page Ltd
- Jarvis P. (2001) *Learning in Later Life* Stylus Pub Llc
- Jarvis P. (2001) *Universities and Corporate Universities* Kogan Page Ltd
- Jarvis P. (επιμ.) (2001) *Twentieth Century Thinkers in Adult & Continuing Education* Kogan Page Ltd
- Jarvis P. and Colin Griffin (επιμ.) (2003) *Adult and Continuing Education: Major Themes: Five-Volume Set (Major Themes)* Routledge-Falmer

**Γεώργιος Α. Κουλαουζίδης**

## B I B Λ Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

- Jarvis, P. (1987) *Adult learning in the social context* London: Croom Helm
- Jarvis, P. (1994) "Learning Practical Knowledge" στο *Journal of Further and Higher Education* 18:1 (σσ. 31-34)
- Jarvis, P. (1995<sup>2</sup>) *Adult and Continuing Education* London: Routledge
- Jarvis, P., Holford, J. and Griffin, C. (1998) *The theory and practice of Learning* London: Kogan Page
- Κουλαουζίδης, Γ. (2001) *Εκπαίδευση Ενηλίκων: κύρια χαρακτηριστικά της μαθησιακής διαδικασίας των ενηλίκων εκπαιδευόμενων* Πρακτικά Συνεδρίου «Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Καθηγητών Ξένων Γλωσσών» Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (σσ. 67-75)
- Παληός, Ζ. (2003) «Θεωρίες μάθησης και μάθηση ενηλίκων» στο Α. Κόκκος *Εκπαίδευση Εκπαιδευτών* Αθήνα: Ε.ΚΕ.ΠΙΣ.